

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Met de monitor Werk en Inkomen informeren wij uw raad iedere vier maanden over de ontwikkelingen op het gebied van Werk en Inkomen op de reguliere P&C-momenten (1e herziening, 2e herziening en jaarverslag). De monitor is hiermee een verdieping van de gemeentelijke P&C-producten voor wat betreft het programma Werk en Inkomen.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord: Eén stad 2022-2026.
- Beleidskader Participatie 2023-2026 Werk is geweldig!
- Toezegging Rapportage Social Return (23bb005911), 13 september 2023.

Toelichting:

Inleiding

In de raadsvergadering van 28 september 2023 heeft uw raad het beleidskader Participatie 2023-2026 Werk is geweldig! vastgesteld. Wij zijn blij met de brede steun die u daarmee heeft uitgesproken voor de ingezette koers om de ambitie 30.000 uitkeringen eind 2025 te realiseren. Om recht te doen aan de actielijnen en daaraan gekoppelde doelen uit het beleidskader verschijnt de monitor Werk & Inkomen vanaf dit tertaal in gewijzigde vorm. We hebben het uiterlijk van de monitor aangepast en opgefrist. De indicatoren zijn ingedeeld naar de actielijnen. We hebben de leesbaarheid verhoogd door daar waar mogelijk grafieken te gebruiken. De duiding bij de cijfers vindt u nu op dezelfde pagina en niet meer in de brief bij de monitor. In de bijlage is achtergrondinformatie opgenomen over de arbeidsmarktontwikkelingen. Ook is een definitielijst toegevoegd.

De nieuwe vormgeving en opbouw van de monitor is deels nog 'work in progress'. Bij een aantal (nieuwe) indicatoren leest u dat de bronbepaling en de (geautomatiseerde) levering van gegevens nog in ontwikkeling is. Bij de monitor over het 3^e tertaal 2023 verwachten wij deze realisatiecijfers wel op te kunnen nemen. Dat geldt ook voor het doorvoeren van kleine aanpassingen in de monitor die de leesbaarheid (verder) vergroten.

Tegelijkertijd nemen we in deze monitor enkele wensen van uw raad over met betrekking tot indicatoren over uitstroom naar ondernemerschap en stappen in persoonlijke ontwikkeling van werkzoekenden (zoals eerder gemeld in de brief bij de monitor Werk & Inkomen over het 1^e tertaal 2023) en de rapportage Social Return (zie paragraaf Toezeggingen, hieronder).

Op volle kracht vooruit!

Het 2^e tertaal 2023 sluiten wij af met een bijstandsvolume van 32.864 uitkeringen. In tien jaar tijd is dit aantal niet zo laag geweest. Na een moeizaam 1^e half jaar, waarin de daling van het bijstandsvolume achterbleef, zet de daling nu voorzichtig maar gestaag door. We zien een meer stabiele instroom en hogere uitstroom. Deze uitstroom wordt niet alleen veroorzaakt door uitstroom naar werk, maar is ook het gevolg van seizoensinvloeden zoals de start van een nieuw onderwijsjaar in augustus/september. Hierdoor zien we altijd een daling in het aantal uitkeringen bij vooral de jongeren.

De dalende trend is reden voor blijdschap, maar geen reden om achterover te leunen. Wij willen met de door u uitgesproken steun met volle kracht vooruit. Om de acties uit het beleidskader uit te voeren en waar noodzakelijk een tandje bij te zetten. Wij hebben vertrouwen dat we daarmee de streefwaarde voor dit jaar (32.325 uitkeringen) behalen. Na kort stil te staan bij de ontwikkelingen op de (regionale) arbeidsmarkt, vertellen we welke maatregelen we nemen als extra impuls om onze ambitie waar te maken.

Ontwikkelingen arbeidsmarkt

Op de arbeidsmarkt (bijlage A in de monitor) zien we dat de belangrijkste vertrouwens-indicatoren (consumenten- en producentenvertrouwen) dalen. Dit geldt ook voor de belangrijkste economische indicatoren. Het landelijke- en regionale BBP daalt al twee kwartalen achtereen. In de regio zien we dat deze ontwikkeling effect heeft op het bedrijfsleven. In het afgelopen tertaal blijft het aantal faillissementen¹ stijgen in de regio Rijnmond. Het economisch beeld is minder positief.

Ondanks dit minder positieve economisch beeld geeft in het tweede kwartaal van 2023 nog steeds 39% van de werkgevers in Rijnmond aan dat zij een tekort aan personeel hebben, waardoor zij belemmeringen ervaren in de uitvoering van hun activiteiten. Deze belemmeringen zijn het grootste in de sectoren verhuur en overige zakelijke dienstverlening, ICT, horeca en specialistische zakelijke dienstverlening. Maar ook de in de zorg, kinderopvang en techniek blijft de vraag naar personeel groot. De arbeidsmarkt vertoont nog steeds een sterke mate van krapte met de sector ICT als uitschieter. Ondanks een lichte stijging van het aantal WW-uitkeringen en dalend aantal vacatures is de arbeidsmarkt in Rijnmond nog steeds krap tot zeer krap.

De verwachting is dat de krapte ook in 2023 en 2024 zal aanhouden. Volgens het UWV neemt het aantal banen in 2023 nog toe en vlakt de groei in 2024 af. Het UWV verwacht dat er 15.000 banen bij komen.

Met de lichte verschuiving van de economische- en vertrouwensindicatoren, de daling van het aantal uitzenduren, maar tegelijkertijd ook de groei van het aantal banen, blijft de kans op werk voor alle beroepsgroepen groot in 2023. Wel zien we dat het overgrote deel van de vacatures (niveau HBO-WO en midden) niet aansluit bij de mensen met een

---

¹ Het aantal faillissementen is één van de zogenaamde vroegindicatoren van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

bijstandsuitkering. Dat maakt de positie van onze werkzoekenden op de arbeidsmarkt onverminderd kwetsbaar.

De kansen die de arbeidsmarkt biedt, moeten en willen we benutten. Voor iedereen die aan de kant zit, blijft er ergens in onze stad werk liggen. Iedereen die meer kan doen dan nu het geval is, moet daartoe in staat worden gesteld. Daar waar de aansluiting met de arbeidsmarkt nog moeilijk maar wel kansrijk is, zorgen we voor ondersteuning en begeleiding in de mens- en arbeidsontwikkeling. Want iedereen is nodig!

Impulspakket

We gaan daarom op volle kracht uitvoering geven aan de acties uit het beleidskader Werk is geweldig! De stijgende trend die wij nu zien in de uitstroom naar werk is het resultaat van maatregelen die we de afgelopen maanden al hebben ingezet. De laatste maanden van dit jaar geven we hieraan (binnen de huidige middelen) nog een extra impuls met een pakket aan maatregelen. De teruglopende budgetten BUIG (zie paragraaf Impact BUIG 2023 en 2024 hieronder) maken dit ook meer dan ooit noodzakelijk. De maatregelen betreffen:

- we intensiveren de inzet op kansrijke doelgroepen;
- we geven uitvoering aan de aanpak zwart werken en verstevigen de verzuimaanpak bij re-integratieverplichtingen;
- we geven een extra impuls in de opgave statushouders;
- we zetten extra in op banen met Loonkostensubsidie (LKS);
- we hebben extra aandacht voor de invulling van de (nog openstaande) social returnverplichtingen;
- we intensiveren onze aanpak in de wijken (extra ontwikkel- en matchingsmarkten en kleinschalige banenmarkten);
- we organiseren banenmarkten, gericht op specifieke sectoren (bijvoorbeeld de haven);
- in de Spaanse Polder brengen we met een gebiedsgerichte aanpak de vraag van ondernemers en het aanbod van werkzoekenden beter bij elkaar;
- we kunnen we meer plaatsingen doen door de opening van twee extra Leerpraktijkcentra (LPC) op Zuid;
- we starten met een concept job-shop in winkelcentrum Zuidplein.

In de raadsvergadering van 28 september 2023 heeft uw raad eveneens ingestemd met het oprichten van het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectieffonds (RAP). De focus ligt daarbij op de maatschappelijk cruciale sectoren waar grote tekorten zijn, zoals de zorg, de haven, het onderwijs, OV, veiligheid en techniek en rondom de drie grote transities: digitalisering, de energietransitie en de ontwikkeling naar een circulaire economie met andere kansrijke of sleutelberoepen die daar een bijdrage aan leveren.

Met het RAP helpen we meer Rotterdammers aan werk én komt er meer en goed personeel beschikbaar voor bedrijven zodat we economisch kunnen groeien als stad.

Op 4 oktober 2023 is het subsidieloket geopend waar werkgevers en opleiders zich tot 31 oktober kunnen melden met goede ideeën om op basis van cofinanciering mensen van werk naar werk of van uitkering naar werk te begeleiden in de cruciale sectoren. In 2024 wordt het subsidieloket nog vier keer opengesteld.

We starten een extra groep in het traject Welslagen voor het realiseren van meer uitstroom naar de kansrijke beroepen verzorgenden op MBO3 en helpenden op MBO2 niveau.

Daarmee groeien we van twee naar drie opleidingstrajecten. Voor de kinderopvang starten we een extra traject groepshulpen (ondersteunende functie in de opvang). Met de hierboven genoemde opening van twee extra LPC's gaan we onze ervaring met bestaande LPC's verder door ontwikkelen en specifiek de match maken tussen de baankansen in de energietransitie en het onbenutte arbeidspotentieel in Rotterdam Zuid.

In het beleidskader Werk is geweldig! heeft u kunnen lezen dat het verbeteren van onze dienstverlening een continu proces is. We experimenteren, leren en verbeteren waar nodig. In dat kader versnellen we het aanmaken van profielen in het matchingsplatform Hallo Werk. We verbeteren en optimaliseren het aanbod van instrumenten aan werkzoekenden, gaan video-pitches met werkzoekenden organiseren en verbeteren de voorlichting aan nieuwe werkzoekenden.

We nemen momenteel de dienstverlening van de afdelingen P010, het Jongerenloket en Mens- en Arbeidsontwikkeling onder de loop. Eind dit jaar informeren wij u over de uitkomsten daarvan. In de brief bij de monitor over het 3^e tertaal 2023 gaan wij dieper in op de ketenaanpak LKS.

Impact BUIG 2023 en 2023

Op 30 september jl. zijn het definitieve BUIG-budget 2023 en het voorlopig BUIG-budget 2024 door het Ministerie van SZW gepubliceerd. Rotterdam ontvangt van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Het Rijk (Ministerie van SZW) maakt op twee momenten de BUIG budgetten per gemeente bekend. Eind april wordt het 'nader voorlopig budget' bekend gemaakt voor het lopende jaar. Eind september wordt het 'definitief budget' voor het lopende jaar en het 'voorlopig budget' voor het volgende jaar gepubliceerd.

Definitief BUIG-budget 2023

Het definitief macrobudget 2023 (incl. LKS) bedraagt € 6.656,8 mln. Dit is € 643 mln hoger dan het voorlopig macrobudget 2023 en € 635 mln hoger dan het definitief macrobudget 2022. De bijstelling ten opzichte van het voorlopig macrobudget is een saldo van positieve en negatieve mutaties en is het resultaat van de verwerking van de realisatiecijfers (volume en prijs) over 2022, nieuwe inzichten in de conjunctuur, effecten van rijksbeleid en de loon- en prijsbijstelling.

Het definitieve BUIG-budget 2023 (incl. LKS) voor Rotterdam bedraagt € 550,8 mln. In de gemeentelijke begroting (1e en 2e herziening 2023) is uitgegaan van het nader voorlopig budget 2023 (inclusief een indicatie voor verhoging van het wettelijk minimumloon), namelijk € 546,9 mln. Dat betekent dus dat in 2023 € 4 mln meer wordt ontvangen dan eerder werd geraamd.

In de 1e en 2e herziening 2023 werd voor 2023 een tekort op de BUIG verwacht van € 18,8 mln. Dit saldo is, naast het te ontvangen BUIG-budget, ook afhankelijk van de verstrekte uitkeringslasten. Op basis van de werkelijke verstrekkingen tot en met september is de verwachting dat de uitkeringslasten en uitgaven voor LKS voor heel 2023 in lijn liggen met wat is begroot (namelijk € 565,7 mln).

De geraamde omvang van de bestemmingsreserve BUIG per 31 december 2023 bedraagt € 25 mln. Indien einde jaar (bij de jaarrekening 2023) blijkt dat het BUIG-tekort minder groot is dan werd verwacht, dan hoeft er minder te worden onttrokken vanuit de

bestemmingsreserve BUIG en zal het eindsaldo 2023 hoger uitkomen dan de geraamde € 25 mln.

Voorlopig BUIG-budget 2024

Het landelijke macrobudget voor 2024 bedraagt € 6.958,5 mln en is € 300,4 mln. hoger dan het definitieve budget voor 2023. Het hogere macrobudget in 2024 is vanwege verwachte conjuncturele effecten waarbij (o.b.v. de MEV-raming 2024) een stijging van het gemiddelde bijstandsvolume wordt verwacht in 2024 en effecten van het rijksbeleid (zoals de verhoogde instroom voor statushouders).

Het voorlopig toegekende budget (inclusief LKS) voor Rotterdam bedraagt € 542,4 mln. Het aandeel voor Rotterdam (deel bijstand) is daarbij gedaald van 8,61% in 2023 naar 8,16% in 2024. Procentueel gaat het om een daling van 0,45%-punt, maar in absolute euro's gaat het om een daling van bijna € 29 mln als het budgetaandeel van Rotterdam in 2024 gelijk zou blijven. Er volgt nog een nadere analyse naar de onderliggende variabelen van het lagere aandeel van Rotterdam. Daarbij wordt ook nadrukkelijk de afstemming gezocht met het ministerie van SZW. Het College van B&W gaat in ieder geval bezwaar aantekenen tegen de voorlopige beschikking 2024.

In de gemeentelijke begroting is voor 2024 uitgegaan van een BUIG-budget van € 569,7 mln. Deze raming was gebaseerd op het nader voorlopig budget 2023, waarbij de aanname is gedaan dat de verslechtering voor Rotterdam in 2023 voor een deel in 2024 zou worden teruggedraaid.

Het lagere voorlopige BUIG-budget 2024 leidt tot een financieel gat aan de inkomstenzijde van circa € 27 mln in 2024. Richting de Voorjaarsnota 2024 worden nieuwe ramingen gemaakt van de verwachte uitkeringslasten. Ook is dan het nader voorlopig BUIG-budget 2024 bekend gemaakt (publicatie eind april 2024). Op basis hiervan worden de financiële en beleidsmatige maatregelen bepaald om het tekort te verkleinen.

Conform bestendige gedragslijn worden de uitkomsten van de publicatie van de BUIG-budgetten verwerkt in de Voorjaarsnota 2024 en mogelijk (in het geval van begrotingsonrechtmatigheden) in de eindejaarsbrief 2023.

Toezeggingen

Rapportage Social Return (23bb005911)

Bij de bespreking van het beleidskader Participatie 2023-2026 Werk is geweldig! in de commissie WIOSSAN van 13 september 2023 hebben wij u toegezegd te gaan rapporteren over de realisatie Social Return. In het vervolg wordt hierover standaard gerapporteerd onder de actielijn Zorgen voor meer passend werk. Zie de monitor in bijlage.

Tussenbericht Voorstel EVC (23bb004975)

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota in de gemeenteraadsvergadering van 4 juli 2023, hebben wij u toegezegd u in het voorstel over de toekomst van het Rotterdams Scholingsfonds (RSF) terug te komen op zogenaamde EVC-trajecten. De toekomst van het RSF nemen wij mee in de brief aan uw raad over het Werkcentrum Rijnmond. Deze verwachten wij u eind november toe te sturen.

Wij vertrouwen er op toezegging 23bb005911 hiermee voldoende te hebben afgedaan.

Afsluiting Leerwerkakkoord

Het Leerwerkakkoord (hierna LWA) kende oorspronkelijk een looptijd van 2019 tot eind 2024. De afgelopen jaren is er sprake geweest van een enorme dynamiek op de arbeidsmarkt en de verwachting is dat dat de komende jaren niet anders zal zijn. De context voor het Leerwerkakkoord is compleet veranderd. Van een overschot op de arbeidsmarkt zijn we in een krapte op de arbeidsmarkt beland. Het regeerakkoord evenals het Rotterdams coalitieakkoord stelt nieuwe prioriteiten en reikt nieuwe instrumenten aan.

Vanaf het begin hebben wij gesteld dat het LWA een middel is (om de samenwerking slimmer en effectiever vorm te geven en interventies uit te proberen – incubator rol) en geen doel op zich. Dit heeft als consequentie dat een aantal LWA-activiteiten en interventies in de loop van 2023 'landt' in het Werkcentrum Rijnmond (in wording), en dat bepaalde activiteiten ook uit andere middelen (landelijk, regionaal, lokaal) worden gefinancierd.

Hiermee verdwijnt uiteindelijk het 'label' Leerwerkakkoord, maar de samenwerking, de netwerken en de succesvolle activiteiten en interventies worden gecontinueerd. Een uitgebreid overzicht hiervan en van de bereikte resultaten is terug te vinden in het [Ezine Leerwerkakkoord](#).

Over de inrichting en werkwijze van het Werkcentrum Rijnmond wordt uw raad eind november 2023 door ons geïnformeerd.

Gezondheidstrajecten P010

In samenwerking met zorgverzekeraar VGZ, als onderdeel van het contract voor het Rotterdampakket, zijn er sinds 2016 in heel de stad gezondheidstrajecten voor de doelgroep Prestatie010. De gezondheidstrajecten worden uitgevoerd door de welzijnsorganisaties die hierbij samenwerken met de activeringscoaches van Prestatie010. In de periode 2021-2022 hebben 654 mensen deelgenomen aan een traject. Ondanks de beperkingen als gevolg van de coronapandemie, konden de gezondheidstrajecten met enkele aanpassingen doorgang vinden. Dat neemt niet weg dat dit ongetwijfeld effect heeft gehad op de uitkomsten, met name als het gaat om activering van deelnemers na afloop van het gezondheidstraject.

Onderzoeksbureau Mediad monitort de effecten van de gezondheidstrajecten. Hiertoe bevragen zij de deelnemers op drie momenten (bij aanvang, direct na afloop en een half jaar na afloop van het traject) over hun gezondheid en gezondheidsbeleving. Uit de resultaten blijkt dat er significant positieve ontwikkelingen zijn, zowel direct na afloop als een half jaar later. Zo zijn er significant positieve resultaten te zien bij een gezonder gewicht, meer fruit eten en minder snacks, meer water drinken en minder frisdranken, vruchtensappen en alcohol. Ook op bewegen zijn significante verbeteringen te zien. En laten de resultaten zien dat deelnemers meer veerkracht en welbevinden ervaren. Wat betreft activering: 8% is vrijwilligerswerk gaan doen en 8% is van plan om dat te gaan doen. 37% van de deelnemers deed al vrijwilligerswerk voordat zij aan het gezondheidstraject begon. De volledige rapportage is terug te vinden op www.mediad-groep.nl/rapportgezondheidstrajecten.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:
Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

R.A.C.J. Simons, l.b.